

Arjeplogs kommun
kommun@arjeplog.se

2019-12-19
1 (17)
Dnr-SI 2019:5881

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Silverskolan i Arjeplogs kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Silverskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Silverskolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i *hög utsträckning* skolans utveckling.

Undervisning

Undervisningen främjar i *flera delar* elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektor ser till att eleverna görs mer delaktiga och blir ägare av sitt eget lärande. I det ingår att, tillsammans med kollegiet, utveckla metoder för hur det konkret ska gå till samt att sprida goda exempel inom kollegiet.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i *hög utsträckning* så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i *flera delar*, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektor skapar förutsättningar för samtliga lärare att samverka, i första hand med ämneskollegor, kring bedömning och betygssättning samt för att kunna kvalitetssäkra sina omdömen och betyg i syfte att säkerställa likvärdighet.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast **den 3 augusti 2020** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområden och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, **Box 3177, 90304 Umeå**. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– SI 2019:5881) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i *hög utsträckning* skolans utveckling.

Sammanfattande motivering

Granskningen visar att rektorn både följer upp och analyserar ett brett underlag genom att inkludera såväl resultat som genomförande och förutsättningar för genomförande i syfte att hitta orsaker till varför resultaten ser ut som de gör. Det som rektorn ser i analysen ligger sedan till grund för insatser för att höja kvaliteten på utbildningen på Silverskolan. Vidare ser rektorn till att ett jämställdhetsperspektiv finns såväl i undervisningen som i uppföljningen av den. Genom att leda och organisera det pedagogiska arbetet på ett sådant sätt att samverkan möjliggörs och uppmuntras försäkras sig rektorn även om att det sker ett lärande i kollegiet samt att arbets- och förhållningssätt blir tydliga.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer, observationer och dokumentstudier.

Rektorns ansvar för att följa upp och utveckla undervisningen

Rektorn gör en bred uppföljning och analys av undervisningen på Silverskolan 7-9 och beslutar om välgrundade utvecklingsåtgärder utifrån vad som framkommit i analysen.¹ Det systematiska kvalitetsarbetet har organiserats om inför läsåret 2019/20 för att skapa mer delaktighet och bygger nu i större utsträckning på att personal får välja om de vill fördjupa sig i ett ämne eller arbeta mer övergripande. Rektorn uppger att han tillsammans med förstelärare analyserar resultat och planerar utvecklingsinsatser. För att skapa sig en bild av undervisningen gör rektorn kontinuerliga lektionsbesök och går igenom lärarnas planeringar. Dessutom har rektorn genomfört en undersökning för att ta reda på om det finns skillnader i hur undervisningen uppfattas, dels mellan flickor och pojkar, och dels mellan hög- och lågpresterande elever. Utifrån det som framkommit i den undersökningen har rektorn beslutat om att arbeta med motivation genom exempelvis ett mer formativt arbetssätt. Rektorn har utifrån analysen även initierat diskussioner kring hur skolan generellt ska kunna höja elevernas studiemotivation, och pojkarnas i synnerhet, då det framkommit att pojkar har lägre motivation än flickor. Rektorn tror att det är en av förklaringarna till att pojkarna generellt även har lägre genomsnittligt meritvärde än flickorna. Åtminstone de senaste fem åren har flickor haft ett högre genomsnittligt meritvärde än pojkar på Silverskolan.² Dock varierar det om det är större andel flickor eller pojkar som uppnår kunskapskraven i alla ämnen och åtminstone de två senaste åren är andelen pojkar som uppnår kunskapskraven i alla ämnen högre än andelen flickor.³ För att höja måluppfyllelsen i svenska, matematik och engelska har rektorn prioriterat att ha ett

¹ Skolinspektionens granskning omfattar enbart årskurserna 7-9 på Silverskolan. Kyrkholmsskolan (7-9) och Öbergaskolan (F-6) slogs vid årsskiftet 2018/19 ihop till Silverskolan (F-9). För enkelhets skull kommer skolan benämnas Silverskolan i beslutet även i de fall statistiken avser Kyrkholmsskolan.

² För de år där genomsnittligt meritvärde är presenterade i den offentliga statistiken för både flickor och pojkar är skillnaden omkring 20-30 poäng till flickornas fördel.

³ På grund av få elever är den offentliga statistiken inte tillgänglig för alla år. Andelen pojkar som uppnår kunskapskraven redovisas för de senaste fyra åren, för flickor enbart för senaste året. Dock redovisas den totala andelen elever som uppnår kunskapskraven. I de fall där andelen pojkar som uppnår kunskapskraven i alla ämnen är högre än den totala andelen kan slutsatsen dras att det är flickorna som drar ner genomsnittet och därmed att det är högre andel pojkar som uppnår kunskapskraven för alla ämnen. Det omvända gäller om den totala andelen är högre än andelen pojkar.

tvåläraarsystem i de ämnena i så stor utsträckning som möjligt. Utöver det är det oftast två lärare även i NO-ämnena för att möjliggöra laborationer i halvklass.

Förutom att rektorn följer upp skillnader mellan låg- och högpresterande elever och skillnader mellan flickors och pojkars resultat och intresse för undervisningen följer han även upp skillnader i kunskapsresultat utifrån föräldrars utbildningsbakgrund. Tidigare har det enligt det systematiska kvalitetsarbetet varit stora skillnader i resultat beroende på föräldrars utbildningsnivå. Även här är det svårt att få fram statistik då det är få elever och därmed saknas officiell statistik för många år. Det som går att se är dock att skillnaden i genomsnittligt meritvärde mellan elever som har minst en förälder med eftergymnasial utbildning och elever som har föräldrar med högst gymnasial utbildning har minskat från 43,1 poäng läsåret 2017/18 till 19,4 poäng läsåret 2018/19.⁴ Vad som är orsaken till minskningen är dock oklart då rektorn inte har hunnit titta på de siffrorna än.

Rektorn beslutar om välgrundade utvecklingsinsatser. Genom det systematiska kvalitetsarbetet har det framkommit ett behov av kompetensutveckling gällande särskilt stöd och extra anpassningar vilket har föranlett att all personal har gått en utbildning om neuropsykiatriska funktionsvariationer. Denna utbildning har gjort lärarna mer medvetna om vikten av struktur och tydlighet, uppger såväl lärare som elevhälsan och rektor. Detta behandlas ytterligare under områdena Undervisning samt Trygghet och studiero. Ytterligare en kompetensutvecklingsinsats som bedrivs på skolan handlar om kollegialt lärande. Syftet med den insatsen är att genom att lärare gör lektionsbesök hos varandra ska de lära av varandra och sprida goda exempel främst gällande att arbeta med ett formativt arbetssätt.

Inför innevarande läsår har rektor tagit beslut om att inrätta en liten undervisningsgrupp för att på så sätt kunna möta elever med stora behov på ett mer tillfredsställande sätt. Rektorn skriver i informationsinhämtningen inför Skolinspektionens granskning även att det är ett sätt att bättre utnyttja resurser. Då

⁴ Läsåret 2017/18 var genomsnittligt meritvärde för elever i årskurs 9 på Silverskolan med föräldrar som har förgymnasial eller gymnasial utbildning 197,4 och 2018/19 var meritvärdet för samma elevgrupp 213,8. Motsvarande meritvärden för elever med minst en förälder med eftergymnasial utbildning var för 2017/18 240,5 och för 2018/19 233,2.

det är en ny insats finns det av naturliga skäl inte någon utvärdering av den än, men rektor skriver vidare att den kommer att behöva utvecklas under läsåret.

Rektorns styrning av skolans arbete med jämställdhet

Rektorn leder ett omfattande arbete med syfte att alla elever oavsett könstillhörighet ges samma förutsättningar att lära och utvecklas. När #metoo var som intensivast var det en stående punkt på dagordningen för klassråden och nu har rektorn beslutat att införa det igen eftersom han upplever att det arbetet tappats bort lite grand. I den tidigare nämnda undersökningen som rektorn gjort framkom att högpresterande pojkar i mindre omfattning än högpresterande flickor uppfattar att de får utmaningar i undervisningen. En annan skillnad som kom fram var att högpresterande flickor i ett ämne inte ansåg att betyget motsvarade deras målsättning. Ytterligare ett fynd i undersökningen var att pojkar i ett ämne uppgav att de fått uppfattningen från läraren att betyget E var tillräckligt och det var anledningen till att pojkarna inte ansträngde sig mer. Som ett resultat av det som framkommit har diskussioner förts kring skillnader utifrån könstillhörighet såväl gällande betygssättning som motivation. För att höja motivationen uppger lärare att de förklarar, för framförallt pojkar, vad som behövs för att komma in på utbildningar. Lärare uppger också att de börjar se en liten förändring i kulturen då det inte längre går att klara sig utan att utbilda sig, och säger sig även ha funderat kring att det kan spela in att det är många kvinnor i skolan.

Genom diskussioner i kollegiet följer rektorn upp att lärare har ett jämställdhetsperspektiv i undervisningen, även om lärare uppger att det var ännu tydligare tidigare i samband med #metoo. Att det här är en viktig fråga att arbeta med på Silverskolan visar inte minst Skolenkäten från hösten 2018⁵ där elever i årskurs 9 på frågan "Mina lärare ger killar och tjejer samma förutsättningar" har ett medelvärde på 5,8 vilket kan jämföras med medelvärdet för samtliga medverkande skolenheter som är 6,8.

⁵ Skolinspektionen genomför Skolenkäten som en del av granskningen av skolverksamheten i landet. Enkäten riktar sig till elever, föräldrar och pedagogisk personal och genomförs löpande med en tvåårsfrekvens för alla skolor. För alla frågor i enkäten beräknas ett snitt för referensgruppen. Skalan är 1-10 där ett högt indexvärde indikerar en positiv uppfattning. Hösten 2018 ingick 1580 skolenheter i undersökningen.

Rektorns ledning och organisering av det pedagogiska arbetet

Rektorn skapar goda förutsättningar för lärarna att samverka och lära tillsammans genom bland annat tydliga mötesstrukturer. Förutom veckovisa möten har rektorn lagt lärarnas scheman så att det ska finnas goda möjligheter för lärare att träffas spontant. Dessutom har alla lärare samlats i ett stort arbetsrum så att de ska få nära till samarbete och större möjligheter till samplanering. Förvisso uppger lärare att det var både ekonomiska och pedagogiska skäl som låg bakom att de fick flytta. Rektorn uppger även att en tanke med tvåläraarsystemet är att det ska öka såväl samarbete som kunskapsöverföring mellan lärare och förhoppningsvis leda till mer varierade arbetssätt och mer likvärdig bedömning.

Det finns en bra organisation för att introducera obehöriga lärare och för att göra skolans arbets- och förhållningssätt tydliga så att de tillämpas av lärarna. Även om det inte finns någon tydlig nedskriven rutin för att introducera obehöriga lärare ligger uppdraget på försteläraren som har möten varje vecka med nyanställda lärare. Eftersom att eleverna tidigare upplevde att ordningsreglerna var otydliga gjordes det en genomgång i slutet av förra läsåret vilket lett till att det nu är tydliga ordningsregler och att alla lärare vet vad som gäller.

Skolinspektionen bedömer sammantaget att rektorn i *hög utsträckning* leder och styr skolans utveckling av undervisningen.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i *flera delar* elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Sammanfattande motivering

Granskningen visar att undervisningen på Silverskolan överlag är varierad och målfokuserad och att elever möts av ett aktivt lärarstöd. Vidare stimuleras och utmanas elever relativt väl genom att undervisningen i stort anpassas efter elevernas

behov. Elever görs till viss del även delaktiga genom att de delvis får vara med i planering och utvärdering av undervisningen. Dock är delaktighet ett område som kan utvecklas ytterligare på Silverskolan så att det omfattar alla ämnen och elever.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer, observationer och dokumentstudier.

Målfokuserad och varierad undervisning samt aktivt lärarstöd

Överlag möts elever av en målfokuserad undervisning på Silverskolan. I intervjuer framkommer att mål och syfte med undervisningen oftast är tydliggjort för eleverna även om mål och syfte presenteras på få av de lektioner som Skolinspektionen observerar. Dock säger såväl elever som lärare att syftet ofta presenteras i början av ett arbetsområde. Någon lärare säger att hen sätter upp de aktuella kunskapskraven i klassrummet tillsammans med instruktioner för uppgiften som de arbetar med så att det ska bli tydligt för eleverna vad som kommer att bedömas och hur. Liknande information finns även på den digitala lärplattformen för alla ämnen så att eleverna alltid kan komma åt den. Rektorn uppger att kollegiet har haft diskussioner kring bland annat syfte och centralt innehåll för att hitta sätt att tydliggöra det för eleverna. Som tidigare nämnts har lärarna blivit mer medvetna om vikten av struktur och tydlighet vilket innebär att de flesta lektioner följer en liknande struktur. Lärare skriver exempelvis upp på tavlan vad de kommer att arbeta med under lektionen.

Undervisningen är även förhållandevis varierad vilket visar sig genom att eleverna får jobba med olika innehåll, på olika sätt och genom att innehållet presenteras på olika sätt. Såväl Skolinspektionens observationer som intervjuer visar att lärare använder olika metoder vid genomgångar och förklaringar, till exempel visar någon lärare film och någon annan läser högt ur läroboken. Därtill växlas undervisningsmetoder under de flesta lektioner mellan såväl olika förmedlande som olika interaktiva metoder, det vill säga dels har läraren genomgångar och dels arbetar eleverna.

Lärarna hjälper och leder eleverna framåt i deras kunskapsutveckling, bland annat genom att de ställer utmanande frågor som "hur tänker du då?" för att få eleven att utveckla sitt svar. Enligt elever hjälper lärare till om elever har kört fast, men säger samtidigt att det varierar mellan lärare hur mycket de hjälper till. En fördel med att det många gånger är två lärare i klassrummet är att lärarna hinner med att hjälpa fler elever, vilket Skolinspektionens observationer bekräftar. Ofta när elever arbetar själva i teoretiska ämnen sprider de ut sig i olika klassrum men lärarna ser till att alla elever ändå får hjälp genom att gå runt till de olika klassrummen. Ibland går elever själva och hämtar läraren och ber om hjälp.

Individanpassad undervisning – stimulans och utmaning

Undervisningens innehåll och arbetssätt anpassas i stora delar efter varje elevs behov och förutsättningar så att de utmanas och stimuleras på sin egen nivå. Förvisso har rektorn uppmärksammat att det är ett förhållandevis lågt medelvärde på frågan "Jag kan få svårare uppgifter om jag vill" i Skolenkäten. Medelvärdet för elevernas svar på Silverskolan var 5,6 att jämföra med medelvärdet för samtliga medverkande skolenheter som var 6,9. Även på frågan "Skolarbetet stimulerar mig att lära mig mer" var medelvärdet för Silverskolans elever (4,3) betydligt lägre än motsvarande för samtliga medverkande skolenheter (5,5). Sedan Skolenkäten genomfördes hösten 2018 är det här en fråga som de har arbetat med på skolan och elever uppger i intervjuer att de kan få svårare uppgifter i de flesta ämnen. Inte minst den tidigare nämnda undersökningen som rektorn genomförde handlade bland annat om huruvida undervisningen låg på rätt nivå eller ej. Överlag ansåg eleverna i den undersökningen att de blev utmanade på rätt nivå även om framförallt de högpresterande pojkarna var något mer tveksamma.

I undervisningen förekommer innehåll och arbetsuppgifter som överlag stimulerar och utmanar eleverna. Såväl rektor som övrig personal uppger att de arbetar mycket med att motivera och stimulera eleverna eftersom de sett att det är ett område som är i behov av utveckling. Lärare ger exempel på att de gör uppgifter på olika nivåer och försöker uppmuntra elever att även göra de lite svårare uppgifterna. Ytterligare en motivationshöjande insats de jobbar med på skolan är studievägledning genom att exempelvis visa på vilka meritvärden som krävs för att komma in på olika gymnasieprogram. Det har tidigare funnits, och finns till viss del fortfarande, en kultur av att framförallt pojkar tycker att det räcker med betyget E, medan flickor strävar efter högre betyg. Genom att tidigare visa vad som krävs för att komma in på olika program blir eleverna medvetna om vad som krävs vilket kan höja motivationen. Lärare jobbar även en del med att lyfta in det lokala samhället för att på så sätt motivera eleverna, exempelvis i ämnet historia när de behandlar andra världskriget så börjar de med vad som hände ute i Europa för att sedan avsluta med vad som hände i Arjeplog.

Undervisningen anpassas på olika sätt, bland annat genom att elever kan få uppgifter på olika nivåer och i flera ämnen använder de digitala läromedel där alla texter även finns i en lättläst version. Elever uppger även att de kan få svårare uppgifter när de är klara med de ordinarie övningarna i de flesta ämnen. Såväl rektor som elevhälsan uppger att lärare ger elever utmaningar, men att eleverna inte alltid är villiga att ta dem och att det är något som behöver bli bättre. En anledning till att de inte tar utmaningarna är den "anti-pluggkultur" som tidigare nämnts, och att lärarna därför behöver jobba mer med att motivera eleverna. Ytterligare en form av anpassning som

görs på Silverskolan är att det finns en mindre undervisningsgrupp dit elever får gå som har behov av det. Där finns såväl ämneslärare som speciallärare, och vissa tider är de även tillgängliga för övriga elever för att få stöd också.

Elevers delaktighet i undervisning och sitt eget lärande

Elever är till viss del delaktiga i undervisningen och sitt eget lärande genom planering och utvärdering av undervisningen. Två av skolans fyra mål är att elever ska bli ägare av sitt eget lärande och att göra eleverna delaktiga. I intervjuer framkommer dock att det inte finns någon tydlig idé om hur de ska nå de målen, men att de pratar med eleverna om hur de lär sig bäst och att de låter elever prova olika metoder för att lära sig. Exempelvis får eleverna i en årskurs titta på UR:s Orka Plugga på mentorstiden för att de ska få olika strategier för lärande. Elever uppger att det varierar mellan ämnen och lärare hur mycket eleverna får vara med och påverka undervisningen. I vissa ämnen får eleverna vara delaktiga i hur bedömningen ska gå till, i vilken ordning de ska behandla olika arbetsmoment samt i viss mån även innehållet i undervisningen. I andra ämnen är det mer styrt av läraren. Överlag får elever vara med och utvärdera undervisningen även om elever uppger att det varierar lite mellan lärare. Lärare uppger att de oftast låter elever utvärdera när de är klara med ett moment och ibland efter enskilda lektioner.

Skolinspektionen bedömer sammantaget att skolan i *flera delar* uppfyller kvalitetskriterierna inom området Undervisning, men utvecklingsområden finns.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektor ser till att eleverna görs mer delaktiga och blir ägare av sitt eget lärande. I det ingår att, tillsammans med kollegiet, utveckla metoder för hur det konkret ska gå till samt att sprida goda exempel inom kollegiet.

Även om två av Silverskolans egna mål handlar om att få elever att bli mer delaktiga i sitt eget lärande så saknas ett tydligt gemensamt arbete kring hur skolan ska uppnå de målen. Det framgår i granskningen att flera lärare gör olika insatser med syfte att göra eleverna delaktiga, men att det varierar mellan lärare. Det tyder på att skolan behöver utveckla det arbetet ytterligare så att alla elever ges samma möjligheter. När elever ska göras delaktiga är det viktigt att tänka på att det blir en reell delaktighet. Delaktigheten får inte reduceras till att enbart gälla mindre väsentliga detaljer som

exempelvis om ett prov ska vara muntligt eller skriftligt, även om det också kan vara något som elever kan få vara med och bestämma.

Att göra elever mer delaktiga i sitt lärande handlar både om att göra elever mer medvetna om hur de lär sig bäst och att de mer konkret blir delaktiga i att planera och utvärdera undervisningen. Därför behöver lärare lära ut olika strategier för hur eleverna kan ta ansvar för sitt eget lärande. Rimligen är det här ett arbete som kan göras gemensamt på skolan då många strategier fungerar i flera ämnen. Varje lärare behöver dock ge elever chans att reflektera över hur de lär sig bäst och att påverka undervisningen. När elever ges möjlighet till att påverka undervisningen kan det vara en god idé att göra det tydligt för eleverna. Många gånger tycker sig lärare göra eleverna delaktiga men eleverna uppfattar det inte eftersom det inte sägs rakt ut eller för att eleverna bara får inflytande över arbetsformerna och inte över själva innehållet.⁶

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektor och lärare fortsätter arbetet med att utveckla elevernas möjligheter till delaktighet och inflytande i undervisningen genom att exempelvis sprida de goda exemplen som finns inom kollegiet samt konkretiserar hur eleverna ska få ett reellt inflytande över sitt eget lärande.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i *hög utsträckning* så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

⁶ Skolinspektionen (2018) *Att skapa förutsättningar för delaktighet i undervisningen*, tematisk kvalitetsgranskning.

Sammanfattande motivering

Granskningen visar att det finns ett aktivt arbete med att skapa såväl trygghet som studiero på Silverskolan. Vidare visar granskningen att elever involveras i arbetet och att det resulterar i att elever till stor del kan fokusera på skolarbete.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer, observationer och dokumentstudier.

Arbete för att skapa trygghet och studiero

Det finns ett aktivt arbete med att skapa och upprätthålla studiero och en trygg miljö för elever på Silverskolan. Bland annat är arbetsro och den fysiska arbetsmiljön stående punkter på såväl klassråd som elevråd och det genomförs regelbundna enkäter där elever får svara på hur de upplever studiero och trygghet och om de upplever att skolan arbetar med att höja såväl studiero som trygghet. En konkret åtgärd som gjorts för såväl trygghet som studiero är att det införts mobilförbud på skolan. Förvisso uppger elever att de har mobiler ändå, men Skolinspektionen ser inga elever som har mobiler under besöket. Personalen konstaterar även att det har blivit betydligt lugnare efter att mobilförbudet infördes och att nätkränkningar har minskat.

Överlag råder det god studiero på lektioner och elever kan fokusera på skolarbete. Några av de bidragande orsakerna är att det ofta är flera vuxna i klassrummet och att de på många lektioner har flera klassrum att tillgå. Elever sprider därför ut sig när de ska arbeta vilket bidrar till att det blir lugnt. En annan bidragande orsak som lärarna nämner är att de har en tydligare struktur på lektionerna vilket gör att eleverna vet vad de ska göra och därmed blir lugnare. Lärare säger att studieron är något sämre i praktiska ämnen och att det beror på att de inte hinner med att hjälpa alla elever och att de då blir oroliga. De gånger studieron störs säger lärare till och oftast räcker det med en tillsägelse. Såväl lärare som rektor uppger även att införandet av en liten undervisningsgrupp har haft en positiv påverkan på studieron för såväl de elever som ingår i den gruppen som för övriga elever. Även Skolenkäten stärker denna bild där

indexvärdet för området Studiero är relativt högt både för elever och för personal, noterbart för elever är dock att pojkar skattar studieron betydligt högre än flickor.⁷

Generellt är elevernas upplevelse av trygghet hög även om elevhälsan uppger att de möter individer som inte känner sig trygga på skolan. I Skolenkäten skattar eleverna tryggheten högt⁸ och till skillnad mot när det gäller studieron så upplever flickor och pojkar tryggheten lika. Trots att personalen upplever att det för tillfället inte finns ett behov av att arbeta med tryggheten genomförs en del insatser för att skapa trygghet. Bland annat så påbörjas läsåret med en så kallad skattjakt som är en gemensam dag för hela skolan med syfte att elever ska lära känna varandra. Förutom det är lärare rastvärdar och är synliga i korridorer samt sitter tillsammans med elever i matsalen.

Skolinspektionen bedömer sammantaget att skolan i *hög utsträckning* uppfyller kvalitetskriterierna inom området Trygghet och studiero.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i *flera delar*, men utvecklingsområden finns.

Sammanfattande motivering

Skolinspektionens granskning visar att rektorn gör en välutvecklad uppföljning och analys av lärares bedömning och betygssättning i syfte att säkerställa likvärdighet och

⁷ Indexvärdet för elever är 5,6 på Silverskolan och för samtliga medverkande skolenheter är indexvärdet 5,2. För pojkar är indexvärdet 6,5 och för flickor 5,3. Indexvärdet för personal är 7,7 att jämföra med indexvärdet för samtliga medverkande skolenheter 6,6.

⁸ Indexvärdet för Silverskolans elever är 8,6 att jämföra med indexvärdet för samtliga medverkande skolenheter som är 7,7.

kvalitet. Överlag finns goda möjligheter för lärare att samverka kring bedömning och betygssättning men det är ett arbete som kan utvecklas ytterligare.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer, observationer och dokumentstudier.

Uppföljning och analys av lärarnas bedömningar och betygsättning

Rektorn följer upp och analyserar lärarnas betygssättning för att hitta eventuella skillnader mellan olika ämnen och mellan resultat på nationella prov och slutbetyg. Bland annat har alla lärare fått svara på frågor kring sin bedömning för att förklara varför det ser ut som det gör. I några fall ledde det till att rektorn hade ett samtal med läraren kring dennes bedömning. Någon lärare uttrycker att hen fått kritik för att hen varit för "snål" med betygen och att hen därför inför bedömning tänker mer på att ge alla elever möjlighet att visa vad de kan. Rektorn tycker att det spretar lite för mycket mellan betyg i likvärdiga ämnen och därför ska kollegiet gå någon av Skolverkets utbildningar om betyg och bedömning även om det inte är bestämt vilken än. Rektorn har även initierat diskussioner i kollegiet kring forskning som säger att flickor oftare än pojkar bedöms efter intresse och att det kan leda till att flickor får högre betyg.

Förutsättningar för att säkerställa likvärdig bedömning

På Silverskolan finns relativt goda förutsättningar för att säkerställa en likvärdig bedömning i de flesta ämnen, men det behöver utvecklas ytterligare så att det gäller samtliga ämnen. I flera teoretiska ämnen undervisar två lärare tillsammans och därmed sambedömer de också vilket borgar för en mer likvärdig bedömning. Utöver den sambedömningen finns det även en organisation kring sambedömning av nationella prov i årskurs 9 som innebär att inte bara de lärare som undervisar på högstadiet i ett visst ämne är med och sambedömer, utan även de som undervisar i det aktuella ämnet på mellanstadiet. På samma vis är de lärare som undervisar på högstadiet med och sambedömer nationella proven i årskurs 6. Även specialpedagogen är med i sambedömningen av de nationella proven. Lärare som är ensamma i sina ämnen, främst i praktiskt-estetiska ämnen, har inte samma möjligheter till sambedömning som övriga lärare. Någon av de lärarna uppger dock att hen tar hjälp av en svensklärare vid bedömning av skriftliga elevuppgifter. Lärare i praktiskt-estetiska ämnen säger att de saknar att prata bedömning med ämneskollegor, exempelvis nämner bildläraren att hen skulle vilja prata med en ämneskollega om hur man kan arbeta med och bedöma ämnet bild i särskolan. För idrottslärare finns det ett nätverk med närliggande kommuners idrottslärare, men problemet är att få till tider som passar för alla. Ett problem som bildläraren nämner är att det är svårt att få till ett nätverk då det saknas behöriga bildlärare i närliggande kommuner.

Skolinspektionen bedömer sammantaget att skolan i *flera delar* uppfyller kvalitetskriterierna inom området Bedömning och betygssättning, men att utvecklingsområden finns.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektor skapar förutsättningar för samtliga lärare att samverka, i första hand med ämneskollegor, kring bedömning och betygssättning samt för att kunna kvalitetssäkra sina omdömen och betyg i syfte att säkerställa likvärdighet.

Silverskolan är en liten skola i en liten kommun vilket har såväl fördelar som nackdelar. En stor nackdel är dock att flera av lärarna inte har några ämneskollegor, vare sig på skolan eller i kommunen. Då det inte finns några ämneskollegor kan det finnas ett värde i att prata bedömning och betygssättning med en kollega i ett annat ämne. Det är något som vissa lärare redan gör på Silverskolan, men det skulle kunna göras mer systematiskt för att se till att samtliga lärare får möjlighet att diskutera bedömningsfrågor på ett strukturerat sätt. Bedömning och betygssättning är ett komplext hantverk och kräver att lärarna inte lämnas ensamma i arbetet. När det är dags för betyg analyserar och värderar lärarna hur relevant och rättvisande bild olika underlag ger av elevernas kunskaper i förhållande till kunskapskraven. Då är det viktigt att lärarna ges förutsättningar att kvalitetssäkra sin betygssättning, dels i relation till de nationella styrdokument, dels med varandra. Lärarna behöver också ges möjlighet att samverka inom skolan, och vid behov även mellan skolor.⁹ Rektorn har en betydelsefull roll i att se till att lärare har tid och möjlighet att tillsammans med kollegor diskutera hur de allsidigt kan utvärdera elevers kunskap vid betygssättning.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn tillsammans med lärarna utvecklar formerna ytterligare för samarbete kring bedömning och betygssättning inom Silverskolan och även undersöker möjligheterna för samarbete med andra skolor. I de fall det redan finns ett nätverk för ämneslärare bör rektor samverka med

⁹ Skolverket (2018) Betyg och betygssättning, Skolverkets allmänna råd, Stockholm: Fritzes.

övriga inblandade rektorer för att möjliggöra träffar för de lärare som ingår i nätverket. Som stöd i arbetet kan personal även använda sig av Skolverkets allmänna råd om betyg och betygssättning.¹⁰

På Skolinspektionens vägnar

X Veronica Bonivart Säfström

Beslutsfattare

Signerat av: Veronica Bonivart Säfström

X Mattias Ryd

Föredragande

Signerat av: Mattias Ryd

I handläggningen av ärendet har även utredare Gunnel Olofsson och jurist Caroline Rönnegård medverkat.

Bilagor

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

¹⁰ Skolverket (2018) Betyg och betygssättning, Skolverkets allmänna råd, Stockholm: Fritzes.

Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sex lektionsobservationer
- Två gruppintervjuer med elever
- Två gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov

och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten mellan den 4 november 2019 och den 6 november 2019. Besöket genomfördes av Mattias Ryd och Gunnel Olofsson.

Kyrholmsskolan (7-9) och Öbergaskolan (F-6) slogs vid årsskiftet 2018/19 ihop till Silverskolan (F-9) och leds av en rektor och en biträdande rektor. Det är numer den enda grundskolan i Arjeplogs kommun. Vid tillfället för Skolinspektionens besök går det ca 235 elever på skolan, varav ca 70 elever i årskurs 7-9. Skolinspektionens granskning avser årskurserna 7-9 på Silverskolan även om skolenheten innefattar såväl förskoleklass som årskurserna 1-9.